

Aan: zie verzendlijst aan einde document

Van: Ir Jan C.G. Heetebrij

Odw: Strategische overwegingen hoe gasvoorziening en CSP te gebruiken om de combinatie "Nederland Gasland" en "Nederland Duurzaam" maximaal tot hun recht te laten komen.

D.d: 4 april 2006

A - Introductie HeeCon Business Development (HBD) en Ir Jan C.G. Heetebrij (JH) als Managing Partner van HBD

HBD is de organisatie waarvanuit JH, nauw samenwerkend met drie partners, als adviseur en manager van projecten optreedt. Het gaat daarbij met name om advies op strategisch niveau, het voeren van management over grote projecten en het begeleiden van producten c.q. processen vanuit de innovatieve fase via industrialisatie en commercialisatie naar de markt. Duurzame technologie en duurzame energie zijn daarbij het concentratiegebied.

Rekening houdend met de directe persoonlijke betrokkenheid van JH in het onderhavige traject zal specifiek op zijn achtergrond enige toelichting worden gegeven. Die toelichting vindt u aan het eind van deze samenvatting.

HBD concentreert zich met name op bedrijfsmatige activiteiten en zoekt naar en werkt aan versterking door en aansluiting op politieke, ambtelijke en wetenschappelijke spelers.

B – Doelstellingen van HBD

Doorbraken bereiken op het gebied van duurzame technologie met name energie. Bijdragen aan het vergroten van de sense of urgency en het overgaan tot echte actie. Strategische verbanden leggen, waardoor belangen van gevestigde partijen worden gecombineerd met noodzakelijke veranderingen. Het doorbreken van al langer durende impasses is daarbij een belangrijk doel (zie ook notitie van ondergetekende dd 29-08-2005, "Duurzame energie in Nederland, versnellen en verbeteren door synergie, kiezen en stimuleren").

Concentratie op:

1. Off shore wind;
2. Concentrated Solar Power (CSP), de grootschalige omzetting van zonne- in elektrische energie via spiegels, warmteconcentratie, stoomopwekking en stoomturbines. Zoet water en waterstof zijn mogelijke afgeleide producten van die toepassing;
3. Gastransitie;
4. Biomassa, bio energie;
5. Voertuigtechnologie;
6. Bebouwde omgeving.

C - Doelstellingen van-, toelichting op de aanleiding tot het opstellen van de onderhavige notitie

Het primaire doel van de onderhavige samenvatting is via overleg tot aanbevelingen, contacten en actie te komen inzake het bereiken van doorbraken bij energietransitie. De inzet van CSP in combinatie met strategische belangen rond aardgas staat in de onderhavige notitie centraal. "Nederland Gasland" en "Nederland Duurzaam" zijn daarbij de peilers. Die aansluiting is in het algemeen, maar in het bijzonder voor CSP als duurzaam energiealternatief en Nederland in het bijzonder van groot strategisch belang.

HeeCon Business Development

De toekomst van CSP is in principe veel belovend (zie ook Briefadvies d.d. 3 maart jl. gericht aan Minister Brinkhorst inzake CSP, als bijgevoegd en aansluitend op rapport Energiek Buitenlands Beleid van december jl. beide uitgaande van de Algemene Energieraad).

Ook Greenpeace onderkent het belang en de veelbelovende mogelijkheden van CSP. Het door die organisatie samen met de European Solar Thermal Industry Association in september jl. uitgebrachte rapport "Concentrated Solar Thermal Power - Now!" bevestigt dat.

De benodigde investeringen voor CSP zijn echter groot. Doorbraken zijn slechts mogelijk indien er koppeling plaats vindt naar grote strategische belangen. Uitsluitend de maatschappelijke noodzaak blijkt onvoldoende.

De aangehaalde nader toe te lichten strategische belangen moeten ruimte geven om substantiële bedragen ten behoeve van CSP vrij te maken. In principe kan dat. Door de stijging van de energieprijzen van \$ 30 per vat naar \$ 60 per vat is de waarde van de Nederlandse gasvoorraad gestegen met \$ 280 miljard. De aangehaalde waardeverhoging komt voor ruim meer dan \$ 140 miljard ten goede aan de Staat. De FES fondsen nemen in omvang tevens sterk toe. Bij de aanwending daarvan verdient energietransitie een hoge prioriteit. Een belangrijk deel daarvan zou ten goede moeten komen aan CSP.

De Gasunie ligt als spilpartij voor een dergelijke operatie voor de hand. Het is echter de vraag in hoeverre dat gezien de statutaire positie van de Gasunie mogelijk en wenselijk is. Andere constructies zijn mogelijk. Politieke en ambtelijke steun binnen en vanuit Nederland is echter hoe dan ook nodig om het beoogde doel te bereiken. Van daaruit kan de brug naar Europees beleid worden geslagen.

D – De positie van CSP als onderdeel van energietransitie

CSP mag zich verheugen in snel toenemende belangstelling. Economisch kan de toepassing op overzienbare termijn binnen het huidige speelveld concurrerend zijn met fossiele brandstoffen. Het aangehaalde Briefadvies van de Algemene Energieraad onderstreept dat.

CSP onderscheidt zich sterk van PV (Photo Voltaics, zonnecellen) en is bij grootschalige toepassing economisch aantrekkelijker. Daarvoor is echter een grote "Zonne opbrengst" nodig. Binnen Europa zijn dergelijk soort voorwaarden uitsluitend in het uiterste Zuiden beschikbaar. Noord Afrika leent zich voor toepassing uitstekend.

Bij toepassing van CSP in Noord Afrika is transport van elektrische energie naar Noord West Europa een voorwaarde. Ook bij verdiscontering van die transportkosten blijkt CSP op overzienbare termijn economisch concurrerend te kunnen zijn. Economy of scale en het doorlopen van leercurves is daarbij echter voorwaarde.

Binnen de huidige economische randvoorwaarden, waarbij korte termijn terugverdientermijnen overheersen, is ruimte voor investeringen in CSP moeilijk te vinden. Zodra echter aansluiting op andere grote strategische belangen wordt gevonden verandert dat. Daarvan kan nu sprake zijn.

E - De situatie in en rond de Nederlandse gasbelangen

Duidelijk is hoezeer de geliberaliseerde energiemarkt met scheiding tussen de transport- en handelsfuncties onzekerheden schept en afstemming vereist. Ingrijpende geopolitieke veranderingen op energiegebied compliceren de situatie verder. Voldoende voorbeelden in het recente verleden beschikbaar.

Niet alleen de markt, maar ook energiepoltieke overwegingen spelen daarbij een grote rol. Marktposities worden opnieuw geschikt, nieuwe verhoudingen ontstaan. Op de achtergrond speelt energietransitie tevens een belangrijke rol. In die veranderende omgeving moeten Nederland en de Gasunie, als uitvoerder van nationaal gasbeleid, hun weg naar de toekomst herijken en hun strategische positie bepalen.

In het bepalen van die positie zijn de toegang tot en het naar de markt brengen van gasreserves in Europa bepalende factoren. De gasreserves in Europa zijn in vergelijking met die in Rusland van 47000 miljard m³ slechts van bescheiden omvang. Belangrijkste spelers zijn (cijfers geven de 2002 situatie weer)

1. Nederland met 1650 miljard m³. Per jaar: productie 78, cons. 50, exp. 49, imp. 21 milj. m³, netto exporteur;
2. Noorwegen met 1700 miljard m³. Per jaar: prod. 55, cons. 4, exp. 51 milj. m³, netto exporteur;
3. Het Verenigd Koninkrijk met 715 miljard m³. Per jaar: prod. 106, cons. 93, exp. 16, imp. 3 milj. m³. Intussen netto importeur.

Op de Russische reserves wordt door velen, met name India en China, een steeds groter beroep gedaan. Dat vormt een risico met onzekerheden inzake prijsstelling en leverbetrouwbaarheid.

F - De strategische positie van Nederland rondom aardgas

Nederland en de Gasunie willen zich als aardgasrotonde in Europa ontwikkelen. Het behouden en verbeteren van de strategische positie naar Rusland is daarbij een absolute voorwaarde. De gigantische gasreserves van dat land zijn daarbij niet weg te denken. Bij het verwerven van een sleutelpositie naar Rusland is de beschikbaarheid van alternatieven een Kritische Succesfactor. Daaraan zou daarom met prioriteit gewerkt moeten worden.

Gezien de toch bescheiden omvang van Nederland en de beperktheid van de aanwezige gasreserves blijft het moeilijk de wens in Europa als "gasrotonde" realiteit te maken. Om een dergelijke rol te kunnen spelen is de beschikbaarheid van meerdere alternatieven noodzakelijk. De bestaande relaties met Noorwegen en Rusland bieden daarbij onvoldoende zekerheid. Juist daarom is het noodzakelijk alternatieven te ontwikkelen die de onderhandelingspositie zouden kunnen versterken.

Die alternatieven zouden, parallel aan de versterking van de strategische positie op het gebied van gas, tegelijkertijd een belangrijke bijdrage moeten leveren aan de energietransitie.

Klimaat, brandstofprijzen en politieke instabiliteit dwingen ons met prioriteit te werken aan energietransitie. CSP kan daarbij een prominente rol spelen. Om dat te kunnen zijn echter grote investeringen nodig. Die investeringen zullen, zoals reeds eerder aangehaald, binnen de huidige maatschappelijke en politieke verhoudingen pas haalbaar worden, indien gekoppeld aan andere strategisch overwegingen.

De versterking van de strategische positie van Nederland en de Gasunie zou dus bij voorkeur de volgende componenten moeten hebben:

1. Het bij aanvaardbare voorwaarden krijgen van stabiele en langdurige toegang tot meerdere landen met grote aardgasreserves;
2. Bijdragen aan de energietransitie en op langere termijn basis bieden voor de ombouw van "Nederland Gasland" naar "Nederland Duurzaam".

G – Hoe de strategische positie van Nederland rond aardgas te versterken (cijfers per eind 2002)

Buiten Europa excl. Rusland bevinden zich de dichtstbijzijnde grote aardgasreserves in Noord Afrika. Het gaat daarbij met name om Algerije met 4700 miljard m³ en Libië met 1310 miljard m³. In Algerije is de productie per jaar 80 miljard m³ (goed voor 59 jaar) bij een nationaal verbruik van 22 miljard m³ en export van 58 miljard m³. In Libië is de productie per jaar 6,2 miljard m³ (goed voor >200 jaar) bij een nationaal verbruik van 5,4 miljard m³ en export van

HeeCon Business Development

0,8 miljard m³. Beide landen zijn op zoek naar het verhogen van hun welvaartsniveau. Beide landen, met name Libië, lenen zich voor aanzienlijke uitbreiding van hun export.

Noord Afrika is vanuit Europees perspectief het aangewezen gebied ter toepassing van CSP. De opbrengst van zonne-energie is hoog. Algerije en Libië, met Tunesië als balansstaat, hebben qua ligging, vanuit het oogpunt van electriciteitstransport naar Nrd West Europa, tevens een aanvaardbare positie.

Noord Afrika is vanuit Europees perspectief een politiek gevoelig gebied. Het ter plekke brengen van stabiliteit en welvaart zou daarom een hoge prioriteit moeten hebben. De intensivering van handelsrelaties via het opvoeren van gasexporten kan dat doel dienen. De de installatie van CSP kan de lokale bedrijvigheid tegelijkertijd sterk bevorderen.

Als afgeleide van de inzet van CSP kan bovendien worden voorzien in aanzienlijke zoet water productie. Via irrigatie kan de bedrijvigheid ter zake van landbouw en bebossing tevens worden opgevoerd. Ook die weg kan bijdragen aan het scheppen van een nieuwe toekomst voor Noord Afrika: Noord Afrika wordt weer groen en welvarend.

G I – Suggesties

Nederland zou zich met prioriteit moeten richten op het versterken van z'n relaties met Algerije, Libië en in mindere mate Tunesië. Die relaties zouden zich moeten concentreren op het aangaan van langjarige gasexport contracten.

Welke bedrijfsmatige partij(en) vanuit Nederland daarbij naast de publieke het voortouw zouden moeten nemen is een open vraag. Verschillende partijen zijn daartoe kandidaat. Zorgvuldige afweging van belangen is nodig om tot de juiste keuze te komen. Een dergelijk initiatief is in principe van interdepartementale aard. De TaskForce Energietransitie, de Interdepartementale Directie Energietransitie en de Algemene Energieraad zouden daarbij een belangrijke rol moeten spelen.

Een dergelijke actie zou binnen Europa aansluiting moeten vinden. Te veel internationale belangen en te grote investeringen zijn er mee gemoeid om uitsluitend op Nederlandse basis tot succes te kunnen komen. Nederland en nader te bepalen bedrijfsmatige belangen zouden daarbij echter een belangrijke initiatief- en speerpuntrol moeten vervullen.

Als onderdeel van het programma zouden Noord Afrikaanse samen met Nederlandse c.q. Europese partijen moeten overeenkomen om vanuit hun gezamenlijke gas-opbrengsten substantiële bedragen te investeren in het met prioriteit inrichten van CSP centrales en het aansluiten van die centrales op het Europese electriciteitstransport- en distributienetwerk.

Die programma's sluiten uitstekend op de Europese prioriteiten inzake duurzaamheid aan en zouden in dat verband dan ook op brede internationale steun moeten kunnen rekenen.

G – II Transport van gas en electriciteit vanuit Noord Afrika naar Noord West Europa

Transport van gas vindt plaats als vloeistof, het zgn. Liquefied Natural Gas (LNG), of als gas. In het eerste geval is sprake van vervoer per schip of voertuig, in het tweede geval van transport onder hoge druk via pijpleidingen.

De keuze tussen de twee is afhankelijk van afstand, investeringen, kosten, te vershippen hoeveelheden, geografische en politieke situaties, etc. en is een optimalisatievraagstuk. Beide opties zijn, ook in combinatie met elkaar, wat betreft het transporteren van gas naar Noord West Europa te overwegen.

In beide gevallen is hoe dan ook sprake van grote investeringen. LNG terminals zijn dun gezaaid. Transport van gas via pijpleidingen vindt in Europa vnl. Noord Zuid i.p.v. Zuid Noord

plaats. Nieuwe transportleidingen zijn in geval gekozen zou worden voor transport in de gasvormige fase dan ook onontkoombaar.

In geval wordt gekozen wordt voor transport op basis van LNG komen de Maasvlakte (plannen voor een LNG terminal zijn in een ver gevorderd stadium) en de Eemsmond (plannen tevens in ver gevorderd stadium, zou goed kunnen aansluiten op Gasunie infrastructuur in Noord Nederland) in aanmerking.

Wanneer zou worden gekozen voor transport via pijpleidingen zal hoe dan ook de Middellandse Zee gekruist moeten. Dat zou kunnen via pijpleidingen, maar ook transport per schip als LNG is een optie. Genua zou een aanlandingspunt kunnen zijn. Van daaruit zou via Zwitserland aangesloten kunnen worden op het tracee van het Europese gasleidingnet. Pijpleidingen via Sicilië en het Italiaanse vasteland zijn een andere optie.

Transport van electriciteit. Uitsluitend transport via kabels op basis van HVDC (High Voltage Direct Current) is daarbij een optie. Een dergelijke kabel zou vanuit Tunesië via de kortste route door de Middellandse Zee vnl. over land via Sicilië en Italië Noordwaarts gevoerd kunnen worden.

Een andere optie is onderzees transport vanaf de Noord Afrikaanse kust en aanlanding in Genua. Via opnieuw Zwitserland zou, mogelijk gebruik makend van het hoge druk gas tracee, aangesloten kunnen worden op het Noord West Europese AC hoogspanningsnetwerk.

In alle gevallen zijn ingrijpende infrastructurele voorzieningen nodig. Niets doen is echter evenmin een optie. Daarvoor is de prioriteit te groot. Onderzoek naar de beste oplossing is noodzakelijk. Nederland kan daarbij een sleutel- en kataysatorrol spelen.

G – III De internationale dimensie

Nederland zowel als Italië schieten in Europees verband tekort inzake realisatie van doelstellingen betreffende energietransitie. Wat betreft Nederland zijn offshore wind en biomassa/bio-energie redelijke opties. De groeikracht daarvan is echter te klein om daarmee transitiedoelstellingen te kunnen halen.

Het recentelijk opnieuw aan de orde stellen van de optie kernenergie is van die situatie een directe afgeleide. CSP in combinatie met gastransitie zou echter een reële optie kunnen zijn als alternatief voor kernenergie en zou maatschappelijk op een veel groter draagvlak kunnen rekenen.

In Italië is CSP reeds geïdentificeerd als aandachtsveld en zijn aanzienlijke fondsen uitgetrokken. Van concrete projecten is echter nog nauwelijks sprake.

Spanje is op het gebied van energietransitie in Europees verband een voortrekker. Wind en CSP nemen daarbij een belangrijke plaats in. Meerdere CSP projecten zijn in Spanje in voorbereiding.

Frankrijk zal wat betreft z'n energietransitie ongetwijfeld grote voorkeur hebben voor de nucleaire weg en zal daarbij zware politieke en maatschappelijke drukmiddelen inzetten om andere landen daarbij te betrekken. Transport via Frans grondgebied wordt daarom niet aanbevolen. De weg via Italië, Zwitserland en Duitsland heeft sterk de voorkeur.

Wat betreft transportroutes van electriciteit en gas moet hoe dan ook worden gezocht naar wegen waarbij drie dimensies een grote rol spelen:

1. Strategische samenwerking;
2. Kosten;
3. Medewerking in het verkrijgen van "Rights of Way".

Alle overwegingen overziend liggen wat transport betreft de volgende opties voor:

HeeCon Business Development

1. Electriciteitstransport als HVDC vanuit Noord Afrika onderzees met aanlanding in Genua, of aanlanding via Sicilië en een tracee via het Italiaanse vasteland en Zwitserland naar Noord West Europa;
2. Gastransport als LNG per schip vanuit Noord Afrika naar:
  - a. Genua. Vandaaruit overland als hogedruk gas via Zwitserland naar Noord West Europa;
  - b. Rotterdam, Maasvlakte en Eemshaven. Vandaaruit aansluiting op het hoge druk gasnet;
3. Gastransport via hoge druk gasnet via de Middellandse Zee vanuit Tunesië, Sicilië en het Italiaanse vasteland via Zwitserland naar aansluiting op het Noord West Europese tracee van hoge druk gasleidingen. Een dergelijk tracee kan parallel lopen aan het HVDC electriciteitstransportnet

Het is echter te vroeg om daar conclusies aan te verbinden. Onderzoek is nodig.

Het kruisen van de Alpen is in de voorgestelde route een lastig, maar niet onoverkomelijk probleem. Tracees zijn aanwezig en kunnen voor uitgebreider gebruik worden aangewend.

Indien voorgaande overwegingen worden gevolgd concentreert de samenwerking zich binnen Europa naast Nederland c.q. bedrijfsmatige partijen en de Noord Afrikaanse landen op Duitsland en Italië. Zwitserland zal als doorvoerland z'n medewerking moeten verlenen. Verwacht wordt niet dat dat grote problemen zal opleveren.

In Italië ligt Enel als zakelijke gesprekspartner voor de hand. Hun duidelijke behoefte zich als Europese speler op energiegebied te manifesteren past prima bij de geschetste benadering. De recente problemen met de acquisitie van Suez (en daarmee Electrabel) en de daaruit voortkomende Franse wens tot fusie van Gaz de France met Suez zal hen ongetwijfeld aanzetten tot het zoeken naar andere mogelijkheden tot internationale samenwerking c.q. joint venturing. De onderhavige voorstellen sluiten daar goed op aan.

In Duitsland zullen RWE en/of Eon naar alle waarschijnlijkheid de belangrijkste gesprekspartner zijn. Via Eurohub GmbH, waarvan de Gasunie reeds voor 1/3 partner is, bestaat met Duitse partijen inzake gastransport reeds samenwerking. Het onderhavige onderwerp zou naadloos op een dergelijke samenwerking moeten kunnen aansluiten.

Duitsland kampt wat betreft gasvoorziening met problemen ernstiger dan Nederland en zal ongetwijfeld ook naar met Nederlandse oplossingen vergelijkbare alternatieven zoeken. De in Duitsland reeds aanwezige grote belangstelling voor CSP zou daarom goed kunnen aansluiten op een daarop betrekking hebbend initiatief vanuit Nederland.

Samenvattend: Er kan vanuit Nederland op energiegebied een programma tot stand worden gebracht met verregaande consequenties wat betreft:

1. Europese dynamiek met spelers met aansluitende belangen en ambities.
2. Zeker stelling van strategische belangen rond aardgas;
3. Energietransitie en duurzaamheid met een hoofdrol voor CSP.

In alle drie dimensies kunnen Nederland en nog te selecteren bedrijfsmatige partij(en) daarbij een hoofdrol spelen.

G – IV Consequenties

1. De ontwikkeling van CSP zou binnen Europa via voorgaande plannen een belangrijke impuls kunnen krijgen. Nederland en (een) daarbij nog te selecteren bedrijfsmatige

partij(en) kunnen daarbij samen met Duitsland/RWE-Eon en Italië/Enel een sleutelpositie verwerven;

2. (Een) Nederlandse bedrijfsmatige partij(en) zou samen met Duitse en Italiaanse partners een CSP divisie kunnen vormen. Die divisie zou wereldspeler in de ontwikkeling en exploitatie van CSP kunnen worden. Dat zou energietransitie via CSP een nieuwe dimensie kunnen geven;
3. De nieuwe relatie van Nederland/(een) Nederlandse partij(en) met de drie aangehaalde Noord Afrikaanse landen zou opnieuw samen met Enel, RWE en/of Eon een grote versterking van hun gezamenlijke gas- en electriciteitspositie binnen Europa op kunnen leveren.
4. In de nieuwe relatie zou grote nadruk gelegd moeten worden op het scheppen van en werken binnen een nog op te bouwen vertrouwensrelatie. Daarmee zou een belangrijke bijdrage geleverd kunnen worden aan het verbeteren van politieke en maatschappelijke stabiliteit in Noord Afrika. Een situatie als die waarin Shell zich nu in Nigeria bevindt zou hoe dan ook vermeden moeten kunnen worden.

H - Waar staan we, wat zou er moeten/kunnen gebeuren

Met de Gasunie vond uitwisseling over het onderwerp plaats. De Gasunie blijkt terughoudend, vanwege het statutair ontbreken van doelstellingen, aansluitend op het voorgestelde plan. De Nederlandse Staat als 100% aandeelhouder van Gasunie Ttransport en 50% aandeelhouder van Gasunie Trade & Supply kan daarin misschien verandering aanbrengen.

Andere opties zouden tevens onderzocht moeten worden. Voortzetting van discussies heeft slechts zin indien er binnen Nederland bedrijfsmatig voldoende draagvlak voor de onderhavige gedachtengang is te vinden.

Ter voorbereiding en toetsing hadden wij tevens overleg met de volgende heren:

1. Drs Verberg, tot voor kort Hoofddirecteur van Gasunie NV, tevens Voorzitter van de IGU en lid van de Algemene Energieraad;
2. Prof. Dr Jepma, hoogleraar aan de Rijksuniversiteit Groningen en nauw betrokken bij energievraagstukken. Trad op als vice voorzitter van de programmacommissie die binnen de Algemene Energieraad verantwoordelijk was voor de opstelling van het Rapport "Energiek Buitenlands Beleid";
3. Dr Jan Terlouw, tot voor kort voorzitter van de Raad van Toezicht van het ECN en nauw betrokken bij duurzame ontwikkelingen in het algemeen.

In elk gesprek bleek onze positionering, zonder daar op dit moment verregaande conclusies aan te willen verbinden tot positieve reacties aanleiding te geven. Die reacties waren voor ons mede aanleiding het onderhavige onderwerp verder uit te werken en onder uw aandacht te brengen.

Wanneer zou worden ingestemd met de gevolgde gedachtengang lijkt als eerste de uitvoering van een vooronderzoek ter bepaling van de globale haalbaarheid van het onderhavige voorstel noodzakelijk. Als opdrachtgever daartoe zou de Nederlandse Staat via de Interdepartementale Directie Energietransitie het meest voor de hand liggen. Aan uitvoering van een dergelijk onderzoek verlenen we graag onze medewerking.

Tegelijkertijd zou politiek en ambtelijk draagvlak voor de gerefereerde plannen geschapen moeten worden. In dat verband lopen de volgende acties:

1. Alle politieke partijen ontvingen via hun woordvoerders binnen de Vaste Kamercommissie voor Economische Zaken vanuit de Stichting GEZEN (Grootschalige Exploitatie van Zonne Energie Nederland, www.gezen.nl) een korte

HeeCon Business Development

samenvatting van 1 pagina. Copie van die samenvatting treft u bijgaand aan. In die samenvatting wordt op de noodzaak te versnellen inzake duurzame energie ingegaan. De nadruk wordt daarbij gelegd op CSP;

2. Het CDA en D66 worden als kabinetspartijen benaderd. Hen wordt aanbevolen de gepresenteerde gedachtengang vanuit de uitgebreide samenvatting in hun partijprogramma op te nemen. We hopen van harte dat de VVD zich daarbij aansluit;
3. De onderhavige samenvatting wordt in het bestuurlijk en ambtelijk circuit toegezonden aan:
  - a. De Minister van Economische Zaken;
  - b. De Staatssecretaris voor Milieu;
  - c. De Algemene Energieraad;
  - d. De TaskForce Energietransitie
  - e. De Interdepartementale Directie Energietransitie;
  - f. Het management Energietransitie Senter Novem, zowel als de voorzitters/secretarissen van de platforms Nieuw Gas en Nieuwe Electriciteit;

Voor nadere toelichting zijn wij beschikbaar. Met belangstelling zien we uw reactie tegemoet.

HeeCon Business Development,
Ir Jan C.G. Heetebrij
Managing partner
Tel. 0418 663 206
Mobiel 0653 253 913
e-mail jan.heetebrij@xs4all.nl

Persoonlijke achtergrond Ir Jan C.G. Heetebrij

1. Via de KMA opgeleid tot technisch officier in de Koninklijke Luchtmacht (Klu), tevens afgestudeerd aan de TU Eindhoven. Studierichting werktuigbouw, specialisatie gasturbines. In 1974 uit de Klu vertrokken. Blijvende belangstelling gehouden voor strategie, tactiek en geopolitieke ontwikkelingen;
2. Verblijf in de USA in 1974 en 1975, werkzaam voor Chromalloy American Corporation, oprichter en van 1975-1979 directievoerder van Chromalloy Europa te Tilburg;
3. 1979-1987 directiefuncties bij technische ondernemingen: Dikkers nucleaire afsluiters, Meterfabriek Schlumberger, ASM International;
4. 1988-1999 advies, project-, interimmanagement en financiering vnl. via eigen bureau. Projecten in vnl. bedrijven zich bezig houdend met meet- en regeltechniek, zuivel, energie, water, technische bedrijven algemeen, chemie, etc. Internationaal breed geïnteresseerd en betrokken;
5. 1999-2001 Verantwoordelijk voor de uitrol van glasvezelnetwerken in Europa vanuit Zwitserland;
6. 2001-2005 Via HBD (HeeCon Business Development) actief in business development in met name telecom, energie, luchtvaart en innovatie algemeen. Dat laatste vooral met accent op duurzame energie toepassingen;
7. 2005-2006 Vanuit HBD toenemende concentratie op de ontwikkeling van duurzame energie (zie notitie 29-8-2005, accent op "Nederland Gasland" en "Nederland Duurzaam"). Eerste helft 2005 o.a. onderzoek uitgevoerd naar verleden, heden en toekomst van de Nederlandse wind energie industrie.